

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΚΑΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Η συγκεκριμένη συλλογή επιδιώκει να συγκεντρώσει επιλεγμένα λογοτεχνικά βιβλία που απευθύνονται σε παιδιά της πρώτης σχολικής ηλικίας, βιβλία που αφηγούνται απλές, αστείες, σύνθετες, 'δύσκολες'... διαφορετικές οικογενειακές ιστορίες της σύγχρονης καθημερινής ζωής.

Το θέμα της οικογένειας έρχεται στο προσκήνιο των συζητήσεων στην ολομέλεια της τάξης αλλά και στις παρέες των παιδιών από τις πρώτες, κιόλας, ημέρες του σχολείου. Είναι μια 'αυτονόητη' συνθήκη της ζωής για τα μικρά παιδιά, αφορά άμεσα κι απόλυτα την ύπαρξή τους, τον πυρήνα του αυτοπροσδιορισμού τους, την ταυτότητά τους. Με αφορμή αυτές τις πρώτες οικογενειακές ανακοινώσεις κι 'εκμυστηρεύσεις', ας εκκινήσουμε την αναγνωστική διαδρομή μας με το άρωμα του σπιτιού μας και τη γεύση της οικειότητας, με την ήρεμη και καθησυχαστική ιστορία μιας μεγάλης κι αγαπημένης οικογένειας. Μας περιμένουν, **όλοι μαζί στον μπλε καναπέ**, τους συναντάμε στις ζεστές, συντροφικές στιγμές τους όπου διασκεδάζουν, συνομιλούν, παίζουν, ταξιδεύουν... . Ας περιηγηθούμε τον οικείο χώρο και τα πρόσωπα μέσα **στο σπίτι μας...**, κι ας παίξουμε μετρώντας όλες τις μικρές ψηφίδες / αντικείμενα που συνθέτουν τον πλούσιο και πολύχρωμο μωσαϊκό του σπιτιού μας και του εαυτού μας.

Μπορούμε να μείνουμε για λίγο ακόμη εντός της οικίας για να περάσουμε **μια ήσυχη βραδιά στο σπίτι**, απολαμβάνοντας την οικογενειακή θαλπωρή συντροφιά με ένα βιβλίο αγκαλιά, αν και κάποιες φορές, είναι γεγονός ότι, μέσα στο σπίτι δεν μπορείς να βρεις ούτε **πέντε λεπτά ησυχίας**, όσο κι αν αναζητάς την απομόνωση και την ηρεμία, στον πιο 'ιδιωτικό' χώρο του!

Ήρθε η ώρα να κοιτάξουμε από κοντά ένα-ένα τα πρόσωπα μέσα στο σπίτι : μητέρα, πατέρας, παιδιά/ αδέρφια, γιαγιάδες, παππούδες. Διαφορετικές προσωπικότητες, διαφορετικοί ρόλοι, διαφορετικές ηλικίες, προτιμήσεις... και όλοι μαζί ένα πανάρχαιο κοινωνικό σχήμα: η οικογένεια. Ένα σχήμα δεμένο, με διαφορετικούς βαθμούς έντασης κάθε φορά, που συντίθεται με ποικίλες μορφές, σχέσεις, και πρότυπα στις σύγχρονες κοινωνίες. Και σ' όλα τα βιβλία, το παιδί είναι ο πρωταγωνιστής. Και γεννάται το ερώτημα: **Άραγε, τι θα πει παιδί;**

Πρόκειται για ένα θεμελιώδες ερώτημα που 'σηκώνει' πολλή συζήτηση κι αλλάζει ορισμούς ανά εποχές, τόπο, πολιτισμό, κοινωνική τάξη, θρησκεία, μορφωτικό επίπεδο, κτλ. Ας το διαπραγματευτούμε με τους μαθητές μας, ας προσπαθήσουμε να δούμε τα πράγματα μέσα από τη δική τους ματιά, τις εικόνες του κόσμου όπως τον πρωτοαντίκρισαν, *όταν γεννήθηκαν*, αυτόν τον θαυμαστό κι άγνωστο κόσμο προς εξερεύνηση, προκειμένου να τον κατανοήσουν με τους τρόπους που έχουν

τα παιδιά, γιατί **έτσι κάνουν τα παιδιά**, τα ‘καλά’ και τα ‘κακά’ παιδιά ή μήπως δεν είναι έτσι;

Στη συνέχεια, σας προτείνουμε να διαβάσετε τα βιβλία που είναι αφιερωμένα στη *Μαμά* και τον *Μπαμπά*, ιστορίες πλεγμένες γύρω από τρυφερές, αλλά και δύσκολες στιγμές, ιστορίες που περιγράφουν έντονες διαπροσωπικές σχέσεις, σημαντικές για τη ζωή κάθε παιδιού. Τα παιδιά –ήρωες μας συστήνουν τους γονείς τους κι απ αριθμούν τα προσόντα τους μέσα από μικρές, καθημερινές στιγμές της κοινής ζωής τους. Συναντάμε παιδιά που δυσκολεύονται να αποχωριστούν τους γονείς τους, παιδιά που τους θαυμάζουν γονείς για τις υπερφυσικές δυνατότητές τους και τους θεωρούν ικανούς για το ακατόρθωτο, ακόμη και να τους φέρουν το φεγγάρι να παίξουν! Συναντάμε και παιδιά που αντιδρούν στην κυριαρχία των γονιών τους και επαναστατούν θέλουν ν’ απαλλαγούν απ’ αυτούς γιατί τους καταστρέφουν τη ζωή, να τους αλλάξουν, αν και, στο τέλος, με κάποιο πρακτικό τρόπο, κατανοούν ότι όλα γίνονται για το καλό τους. Διαβάστε, διασκεδάστε και συγκινηθείτε με τις ευφάνταστες εικόνες δράσης του ιδανικού ζευγαριού, της φιγούρας του πατέρα και του παιδιού, με τον *πατέρα πολυεργαλείο*, μια εξιδανικευμένη φιγούρα με ανεξάντλητες ιδιότητες και χρήσεις!

Κι αφού ασχοληθούμε με τους γονείς, ας στραφούμε τώρα στ’ αδέρφια τους συγγενείς εξ αίματος που, πολλές φορές, κάποια παιδιά νιώθουν ότι κερδίζουν κάτι παραπάνω από την προσοχή των γονέων τους και τους προκαλούν, μάλλον άθελά τους, συναισθήματα μειονεξίας. Στα βιβλία, η αδερφική αντιζηλία θεραπεύεται, αντισταθμίζεται, κι απενοχοποιεί το μικρό αναγνώστη για όλα αυτά που μπορεί να αισθάνεται, να λέει ή να σκέφτεται.

Άλλες φορές πάλι, τα αδέρφια που ‘μειονεκτούν’ αποδεικνύονται οι πιο σημαντικοί δάσκαλοι. Οι τρόποι τους είναι μαθήματα ζωής που μόνο λίγοι, οικείοι κι αγαπημένοι, μπορούν να τα συλλάβουν με ευαισθησία και ενσυναίσθηση. Έτσι συμβαίνει με τον *Αυτό*, ένα χελωνάκι που είναι **ένας ξεχωριστός αδερφός**, ένας διαφορετικός άλλος, με το δικό του τρόπο, κώδικα κι αντίληψη.

Ας περάσουμε τώρα, σ’ ένα διπλανό δωμάτιο να συναντήσουμε τη γιαγιά και τον παππού. Οι σύγχρονες/-οι γιαγιάδες και παππούδες, σκαρώνουν τις δικές τους αταξίες, δεν παύουν να είναι γεμάτοι με κέφι για τη ζωή και τα παιχνίδια, να απολαμβάνουν με μια ώριμη παιδικότητα στιγμές της καθημερινής ζωής που τις μοιράζονται με τους οικείους τους, βεβαιώνοντας ότι η διάθεση για παιχνίδι είναι η κινητήρια δύναμη της ζωής.

Σε κάποια από τα βιβλία αυτά, οι ιστορίες φτιάχνονται, κυρίως, με τρόπο που να εξυπηρετούν το καθήκον του ενήλικα να προετοιμάσει ψυχολογικά και να παρηγορήσει το μικρό παιδί για την επικείμενη ή τη συντελεσμένη απώλεια τους και να εξηγήσει, με τον πλέον παραστατικό τρόπο, τη φυσική διαδικασία του

κλεισίματος ενός κύκλου ζωής, να δώσει απαντήσεις στο *γιατί* και *πού* πάνε οι αγαπημένοι μας, όταν φεύγουν από κοντά μας.

Ανάμεσα στα βιβλία, θα συναντήσετε μονογονεϊκές οικογένειες και ορφανά παιδιά που προσπαθούν να διαχειριστούν ρεαλιστικά τις συνέπειες της απώλειας και τα καταφέρνουν. Η σοφία των λαϊκών παραμυθιών και ο αισθαντικός λόγος των διηγημάτων λειτουργεί καθησυχαστικά προς τον αναγνώστη διαβεβαιώνοντάς τον ότι, στο τέλος όλα θα πάνε καλά

Ας ρίξουμε, τώρα, μια ματιά και σ' άλλες, γειτονικές οικογένειες με εναλλακτικές μορφές: οικογένειες που νιώθουν ότι τους περισσεύει η αγάπη και θέλουν να την προσφέρουν απλόχερα στη ζωή, στο παιδί γιατί παιδί θα πει ζωή. Τα βιβλία που συζητούν, με ποικίλους τρόπους, το θέμα της υιοθεσίας, το δικαίωμα στη μητρότητα/πατρότητα και την ανάγκη/δικαίωμα που έχει κάθε πλάσμα για αγάπη, φροντίδα, προστασία, και ασφάλεια για να αναπτυχθεί αρμονικά κι ολόπλευρα και να ζήσει ευτυχημένο, βοηθούν τα παιδιά -αναγνώστες να εμβαθύνουν στο νόημα των αληθινών σχέσεων.

Έρθε η ώρα ν' αφήσουμε τον καθαρό ουρανό και να κοιτάξουμε το συννεφιασμένο τοπίο των σχέσεων, τα δυσάρεστα γεγονότα που ξεσπάνε σαν καταιγίδες όταν οι σχέσεις γίνονται εκρηκτικές. Όταν η αγάπη, ο δεσμός που κρατάει το ζευγάρι ενωμένο, πάψει να υπάρχει πια, προκύπτουν αναδιατάξεις που επηρεάζουν δραματικά την οικογενειακή και την προσωπική ζωή των παιδιών. Τα παιδιά-αναγνώστες, μέσα από τις ιστορίες των παιδιών-ηρώων μαθαίνουν ότι, όταν οι γονείς πάψουν να είναι αχώριστοι φίλοι, και η ζωή τους χωρίζεται σε δύο σπίτια, η αγάπη κι ο δεσμός δε χάνεται, δε μοιράζεται, αλλά και ότι, σε κάποιες άλλες περιπτώσεις, παρά τις διαφορετικές επιλογές και προτιμήσεις όταν τα συναισθήματα λειτουργούν δυνατά, **το κόκκινο με το μπλε μαζί** μπορούν να ταιριάζουν, να συνυπάρχουν και να χρωματίζουν, το καθένα με τους δικούς του υπέροχους ζεστούς και ψυχρούς τόνους, ένα ισορροπημένη έργο τέχνης: μία σχέση.

Επιμέλεια προτάσεων: Μιχαηλίδου Βασιλική, Νηπιαγωγός Med, Σχολική σύμβουλος Π.Α. 30^{ης} Περιφέρειας Φθιώτιδας

